שער מאמרי רז"ל — מסכת בבא קמא

(דף כ"א) (ע"ד) אמר שמואל ד' מאמרים אלו דמסכת בבא קמא הועתקו מכתיבת יד הרב הגדול זלה"ה וז"ל שלח ליה ר' אבא בר זבדא למרי בר מר בעא מיניה מרב הונא הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר או לא. הכונה היא כי יש ב' מיני זווגים בחצר שהיא מדת המלכות אם זווג בזמן שבית המקדש קיים וזה זווג גמור נעשה ע"י ת"ת ויסוד שהם ב' ווין חבירים זה עם זה או זווג בימי הגלות שנעשה ע"י יסוד לבדו שלא מדעתו פי' שלא מדעת ו' שהוא הת"ת כי זווג שבזמן הגלות הוא מזרע היסוד הנכנס במלכות שהוא חצר כדאמרן ומצמיח עץ כל פרי אשר זרעו בו והזרע עצמו חוזר ונופל לארץ העליו' חוזר וצומח מעצמו וזה נמשך מצד היסוד כד"א אור זרוע לצדיק דייקא ומיבעיא ליה אם צריך להעלות לו שכר או לא פי' אם צריך התעוררות מהתחתונים ממעשה הצדיקים ונשמות הצדיקים דוגמת מ"ן דסלקין לקבל מ"ד בזווג הגמור שמדעת חבירו דהיינו ת"ת ויסוד. או דילמא אין צריך התעוררות התחתונים לזווג זה אלא נעשה מעצמו. ואפסיקו הלכתא דאין צריך להעלות לו שכר ומיהו הני מילי בחצר דלא קיימ' לאגרא דהיינו בזמן שאין בית המקדש קיים שאין נשמות הצדיקים מועילים לזווג גמור אבל בזמן שב"ה קיים שקיימא לאגרא ע"י שכר מצות הצדיקים וע"י נשמות הצדיקים ואין ספק כי אז לא יבצר זווג זה כי אעפ"י שבעל הגינה יכנס הוא בעצמו בגינתו לזרוע גינתו בידו מ"מ לפעמים יפול הזרע מאליו בגינתו ותצמיח זרועיה וצריך התעוררות של התחתו' אף לזווג זה והטעם הוא כי כאשר הגינה העליונה תמצא בעל הגינה זרוע לא תשים לב לזרעי' הנופלי' להצמיחם אם לא ע"י התעוררות התחתונים משא"כ בזמן שאין ב"ה קיים כי אחר שאין בעל הגינה זורעה כראוי היא משתוקקת להצמיח זרעי' ומעוצם תשוקת' מצמחת הזרעים הנופלים מאליהם ואינה צריכה להתעוררות התחתונים ועוד כי בזמן שאין בעל הגינה זורע גינתו נמצא ז"א שהוא יסוד נהנה שצומחי' זרעיו וז"א שהוא הת"ת אינו חסר אבל בחצר דקיימ' לאגר' שהוא בזמן שב"ה קיים ובא לזרוע בעל הגינה בגינתו ובמקום שזורע זרעיו המשובחים מוצא זרעי' (ד"ש ע"ב) אחרי' באותו מקום שנופלים שם מאליהם ואי אפשר לשני זרעונים לעלות ביחד אם לא ע"י התעוררות רב התחתונים כי אם לא כן ימצא שזה נהנה יסוד וזה חסר ת"ת שאינו מצמיח זרעיו לפי שיש אחרים שקדמו להם במקומם והדברים עתיקים ודי בזה:

שם והשוכר בית מראובן מעלה שכר לשמעון כו' והענין הוא כי ראובן הם נשמות הצדיקים שבמלכות שהיא מת"ת מלשון התפאר עלי גו' מתפארת בהם למלך העליון ואומרת ראו בנים שגדלתי והחתן השוכר שהוא ת"ת שוכר הבית שהיא מלכות בסוד בת י' כנז' מצד נשמות הצדיקי' שמתפארת בהם כנז' ואומר ראו בן כו' וזמ"ש בראובן כי שכור שכרתיך בדודאי בני בסוד נשמות הצדיקים דיהבי ריחא לעילא כד"א הדודאים נתנו ריח דאינון תרין כרובים דתחותא דיהבי ריחא ע"י נשמות הצדיקים וכאשר יעלו נשמות (דף ז' ע"א) הצדיקים מן המלכות בסוד מ"ן שלה מיד מאותו התעוררות ימשך התלהבות ותשוקת לת"ת בסוד זרוע שמאל בסוד שמאלו תחת לראשי ומקבל הת"ת לכלה בשמאלו שהוא שמעון שם עון כדאיתא בפ' משפטים ואפשר עוד עד"ז כי התעוררות הזווג הוא סו' החבוק והחבוק מתחיל בימין דאושיט מלכא ימיניה לקבלא למטרוניתא וא"כ כאשר יהיה התעוררות ת"ת לקבל הכלה מושיט לה ימינו בסוד מגן אברהם שבתחילת ג' ראשונות ואח"ך שוי שמאליה תחת רישא בסוד אתה גבור שהיא ברכה שני' וזמ"ש כאן כי הת"ת שהוא השוכר בית שהיא מלכות מחמת ראובן שהוא חס"ד או"ר ב"ן כאשר יושיט ימינו אליה עיקר הושטת ימין הוא לשמעון שהוא השמאל להשים אותה תחת ראש הכלה כי לא יוכל השמאל להשים ראשו תחת הכלה כי אם ע"י הושטת הימין תחילה ונמצאת הושטת הימין שהיא ראובן מעלה שכר ושפע לשמעון שהוא השמאל כדי שיוכל להשים השמאל תחת ראש הכלה:

שם והשוכר בית מבני העיר מעלה שכר לבעלים כו' הכונה היא כי עיר מדת המלכות ובני העיר הם נשמות הצדיקים שבה ובי"ת היא נקודה פנימית שבמלכות בת י' בסוד בת עין ושוכר הוא חתן שהוא ת"ת השוכר נקודה אמצעית שבה ע"י נשמות הצדיקים שבה שהם המחברי' ת"ת במלכות מצד מעשים הטובים ות"ת מעלה שכר לבעלים שהם חו"ב שמשם נשמות הצדיקים יוצאים ע"י זווג העליון כי הנשמה מבינה כנודע וכמו שנשמות הצדיקים הם מ"ן דיד"ה להעלות לקבלה מ"ד כן ת"ת בסוד מ"ן לזווג העליון כי ת"ת ומלכות הם בני חו"ב כמו שנשמות הצדיקים הם בני ת"ת ומלכות אי נמי השוכר שהיא אי' עילא' השוכר והיא ה' ראשונה שבשם הוי"ה ובי"ת היא מלכות ב"ת י' ומעלה המלכות אליה בסוד

עלמא דאתי ובסוד עטרת בעלה ובני העיר הם שבע נערו' הראויות לתת לה מבית המלך והיא עולה למעל' והם נשארים במקומה למטה ונמצאו הבעלים שהם ת"ת ויסוד בטלים מן הזווג דבעלמא דאתי אין בו זווג בסוד יום הכפורים אלא שאי' עלאה מעלה שכר לבעלים שהם ת"ת ויסוד ומשפעת להם מאורה להשפיע להם בסוד שאר וכסות ע"י המלכות ולא בסוד עונה:

שם בגמ' כיצד משלמת מה שנהנית א"ר ובמחזר' ושמואל אומר אפי' במחזרת נמי פטור כו' הנה הד' אבות נזיקין הם בקליפות והם כנגד אבות העליונים שהם בטהרה כי שור כנגד גבורה כדכתיב ופני שור מהשמאל ובור כנגד אברהם כי זה באר מים חיים וזה בור שאון וטיט היון. והמבעה כנגד ת"ת למ"ד מבעה כנגד אדם כד"א כת"ת אדם לשבת בית והנה במבעה יש שתי שמות מ"ב וע"ה עם ג' אבות שהם שרש ע"ב כנודע והיה הכל ע"ה הרי מבע"ה כנגד הת"ת שהוא כולל ימין ושמאל ובור הוא בגי' ד' אותיות אבר"ה וחסרה המ' שהם המים כי זה הבור הוא ריק אין בו מים וההבער היא המלכות כי היא האש הגדולה דאכלה ושציאת כולא בסו' אשא תכלא וההבער הוא סוד עבירה וההבער הוא סוד ע"ב (ע"ב) רי"ו הכלולים במלכות למטה הרי ד' אבות נזיקין בקליפות כנגד אבות העליונים כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים ולמ"ד מבעה זה הש"ן שפעמי' נגלה ופעמים נכסה הוא סוד ל"ב נתיבות כנגד ל"ב שינוי' שבפה העליון הסובבים את הלשון שהוא הת"ת בסו' בחינתו העליונה וכנגדם למטה בקליפות כאשר יבער הגלל עד תומו ונמצא שכלם מודים שהמבעה כנגד הת"ת אלא שזה בבחינתו העליונה וזה בבחינתו התחתו' והנה מפני כי שור רומז אל הגבורה (ד"ש ע"ג) וגבורות סגאין אינון כמד"א מי ימלל גבורות ה' ונכללים בג' גבורה הוד מלכות שמאלו נמשכי' כל הגבורות לפי' ג' אבות נאמרו בשור קרן ושן ורגל והם אותיות שקר כי הם בקליפה למטה וקרן כנגד מלכו' כד"א במשוך בקרן היובל ורגל כנגד הוד בסוד הירכים שהם תרין סמכין ושן כנגד גבורה בסוד ל"ב אלהים שיש בבראשי' שהם סוד הגבורה כנגד ל"ב שיניים והנה ג' אבות אלו התחתונים שבקליפה לפעמי' יפגמו במקום הקדש ובנצוצות הקדו' שבמ' וזה הוא חצר הניזק ולפעמים יפגמו במה שלמטה ממנה במקו' שליט' שליט' הטומאה ג"כ ובסוד אלהים אחרים וזהו רשות הרבי' וכאשר יהיה הפגם מצד הקרן שהיא הקליפה שכנגד המלכות אין לה כח לפגום במלכות אלא במה שלמטה ממנה רק עד חציה שהם עד נה"י שבה וזמ"ש דהע"ה אל תעלני בחצי ימי כי עד שם מגיע הפגם מן הקרן שהוא כנגד המלכות ולפי' אמר אחשורוש לאסתר ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש כי עד שם שליטת קליפת הקרן שכנגד המלכות כדכתיבנא ומ"ש ותעש ר"ל תוסר הקליפות מחצי המלכו ולפי' קרן אינו משלם אלא חצי נזק והיינו עד חצי המלכו' ולא יותר וזה הוא כאשר לא יתמיד הפגם ההוא רק פעמים שלש שהם כנגד נה"י שהם שור תם בסו' יונתי תמתי המתייחדת ומתקשטת בג' אלו ואז נקראת תמתי ויעקב בעלה נק' איש תם כי ת"ת למעלה מנה"י וכאשר יתחבר ת"ת עם ג' אלו הנקר' תם יהיה אמת וזהו תתן אמת ליעקב ויעקב הוא תם ויושב באוהלים אלו אמנם כאשר יתמיד הפגם בעון הדור עד ד' פעמים וזהו שור המועד אז ח"ו יהיה הפגם בכל' ולפי' משלם נזק שלם וסוד קליפות אלו במקום המות ולפיכך שור תם יש לו שתי אותיות ממות ומועד יש לו ג"כ ב' אותיות ממות וכל עוד שלא הועד יגיע הפגם עד ג' אלו ויקרא עד חצי המלכות וכאשר יתחבר אותיות מ"ו ממות באותיות ע"ד ממוע"ד יהיה מועד כי ע"ד הוא ת"ת עד תאות גבעות עולם וכשיהיה עוד הפגם עד הפגם הד' יגיע עד ת"ת שבה ויתחבר מ"ו עם ע"ד שהוא תפארת ויהיה מוע' וההעדה היא בה' מינים שהיא נגיחה נגיפה כו' שהם קרן ותולדותיו כנגד ה' גבורות שמצד המלכות. והנה נתבארו פרטי הקרן ואולם הקליפות שכנגד הוד וגבורה שהם רגל ושן להיותם עליונים למעלה מן הקליפה שכנגד המלכות לא יפגמו בר"ה שהוא למטה ממלכות דבריאה ולפי' בר"ה פטור כי שם ביתם תמיד ודרכם בכך משא"כ בקרן שהיא קליפה תחתונה ואין דרכה לעלות אפי' במקום זה ואלו דרכם בכך מתחילתם כי ג' אלו כנגד בי"ע וקרן בסו' עשיה (ע"ג) ותפגום בעלותה למעלה משן ורגל בסוד בריאה יצירה ודרכם בכך אבל כאשר יגיעו לפגום בחצר הניזוק שהיא המלכות אז תפגום ח"ו בכללה ולפיכך משלם נזק שלם ואולם פגימה זו תהיה באחד משני מינים אם שתפגום ממקומה למעלה בסוד התעוררות הדינים במלכות או שתעלה עד הבריאה בסוד צידי ר"ה ותפגום למעלה כי לדעת רב ימשך פגימה למעלה מצד התעוררותה ממקומה לבד וזהו ענין מחזרת אעפ"י שכלה בר"ה ואמנם לדעת שמואל לא ימשך ממנה פגם רק בעלותה ממקומה ותעמוד כולה בבריאה ולפי' פוטר מחזרת אא"כ שבקתה דרחבה וקמא ואזלא בצידי הרחבה: